

Creta și Marea Egee

Cea mai timpurie civilizație europeană a luat naștere în bazinul oriental al Mării Mediterane, pe insula Creta. După declinul civilizației cretane locul ei în acest spațiu a fost preluat de cultura poporului micenian "bogat în aur" și primul vorbitor de limbă greacă.

Insula Creta este situată în extremitatea sudică a Mării Egee împânzită de insule, care se întinde între Grecia și Turcia de astăzi. Este posibil ca civilizația cretană să fi fost rezultatul unei dezvoltări interne, dar este mult mai probabil ca ea să fi fost stimulată de legăturile comerciale și culturale cu Asia-Mică (Turcia), și într-o mai mică măsură cu Egiptul. Creta se putea mândri încă din jurul anului 1950 î.e.n. cu palate splendide, orașe mari și prospere, acestea fiind probabil rezultatul atât al producției pe scară mare a uleiului de măsline și a vinurilor, cât și al comerțului intens din bazinul oriental al Mării Mediterane.

Grecii au păstrat în secolele următoare memoria grandorii cretane, dar istoria acestei

▲ Camera și salonul reginei în palatul din Cnossos în insula Creta. Fiecare apartament al suitei regale dispunea de baie cu un avansat și eficient sistem de canalizare. Palatul regal cretan a fost inima civilizației minoice, centrul comercial, religios și politic.

● Poporul minoic este considerat a fi fost blînd și iubitor al plăcerilor vieții. Decorarea locuințelor le dădea o satisfacție deosebită, deseori și pictau pereții cu fresce viu colorate.

civilizații este învăluită în legendă. Conform celei mai cunoscute dintre ele, orașul grec Atena trimitea regelui cretan Minos în fiecare an drept tribut tineri și fecioare, aceștia fiind sacrificați Minotaurului, monstrul jumătate om jumătate taur din adâncul labirintului. Până la urmă eroul atenian Teseu omoară bestia și reușește să și scape din labirint.

Datorită legendei, adjectivul "minoic" derivat din numele Minos denumește întreaga civilizație cretană. Totuși se pare că în realitate erau sacrificați mai degrabă tauri decât oameni iar singurii expuși pericolului erau acrobații, antrenați anume să execute salturi peste tauri, prinzându-se de coarnele acestora.

Blînzii minosieni

Frescele viu colorate pictate pe pereții palatului ne sugerează că membri societății minoice erau optimiști, relaxați și iubitori ai plăcerilor vieții. Se pare că erau pașnici și se simțeau în siguranță deoarece palatele și orașele lor erau nefortificate iar secole de-a rândul soldații n-au purtat armuri.

Palatele erau formate dintr-un șir de încăperi complicat distribuite. Se presupune că cel mai mare palat, cel din Cnossos, era reședința regală dar la fel de impresionante erau și palatele din Phaistos, Mallia și Hagia Triada. Palatele și orașele aveau conducte de apă și sisteme de canalizare.

În jurul anului 1750 î.e.n. în urma unei catastrofe naturale, probabil un cutremur, pala-

tele au fost avariate. Dar cultura minoică avea încă resursele necesare pentru a reconstrui totul și mai grandios. După 1650 î.e.n. însă, civilizația minoică fiind trecută de culmile dezvoltării ei, n-a mai putut face față unei noi catastrofe care s-a produs în jurul anului 1450 î.e.n. Probabil aceasta din urmă a fost legată de erupția vulcanică care a nimicit o mare parte de insulele Thera aflată la aproximativ 110 km depărtare. Creta însăși a fost devastată de gigantul val produs. Efectele acestui cutremur au fost resimțite probabil în toată partea estică a Mării Mediterane și se presupune că distrugerea insulei Thera a dat naștere legendei continentului scufundat în ocean, Atlantida.

În urma acestei catastrofe palatele nu au mai fost reconstruite timp de câteva generații

iar civilizația minosiană a dispărut. S-au păstrat numeroase tăblițe de lut datând din această perioadă. Inscripțiile acestora sânt asemănătoare primelor scrieri în limba greacă, sugerând că la vremea aceea Creta căzuse sub ocupația războinicilor veniți din peninsula Pelopones (Grecia de astăzi) – aheii sau micenienii.

Aheii erau barbari sosiți pe teritoriul Greciei dinspre nord, aproximativ simultan cu nașterea civilizației cretane. Spre deosebire de minosieni care erau scunzi și nu purtau barbă, aheii erau înalți și bărboși, războinici iscusii utilizând carele de luptă (necunoscută în Creta). Aheii și-au întemeiat orașe fortificate fiecare oraș având câte o citadelă sau o fortăreață foarte bine apărată.

Barbarii bogați în aur

Majoritatea acestor orașe se aflau în Pelopones, principala peninsula care formează sudul Greciei. Cel mai impozant dintre acestea era Micene, amintit în poezie și legende ca fiind capitala marilor regi aheii și a belșugului lor în aur. Din această cauză, termenul "micenian" este utilizat de obicei atunci când ne referim la aheii și la modul de viață făurit de aceștia în mileniul doi î.e.n.

În jurul anului 1600 î.e.n. orașele miceniene erau înfloritoare și își dezvoltau propria cultură, puternic influențată la început de Creta minoică. Micenienii erau răspândiți în aproape toate insulele mării Egee și odată cu declinul Cretei și-au construit o rețea profitabilă de comerț cuprinzând toată zona de est

Photo Resources

French Archaeological School, Athens

Coifulurile războinicilor micenieni erau confecționate din bronz sau colți de mistreți puși laolaltă astfel încât să așeze de lovitură. Doar regii și nobilii purtau armuri ce acopereau tot corpul.

a Mării Mediterane. Pentru o vreme Micene pare să fi avut statutul unei mari puteri, capabilă să negocieze pe picior de egalitate cu imperiul hitit și cu cel egiptean.

Primele semne ale dezordinii și declinului au început să apară în secolul al 13-lea î.e.n. O cauză s-ar putea să fi fost suprasolicitarea forțelor proprii în războiul împotriva Troiei. Principalele centre miceniene au decăzut definitiv în timpul secolului al 12-lea î.e.n.

Printre alte cauze probabile se numără și sosirea unui nou popor vorbitor de limbă greacă, poporul dorian. Cu toate că aheii și dorienii au conviețuit și în final au devenit un singur popor, tulburările perioadei de început au determinat migrări semnificative ale aheilor către Ionia (coasta de vest a Turciei de astăzi).

Aproximativ prin secolul al 11-lea î.e.n. arta scrierii s-a pierdut iar operele de artă au dispărut. Grecia devastată de catastrofe a intrat în perioada neagră a istoriei sale antice.

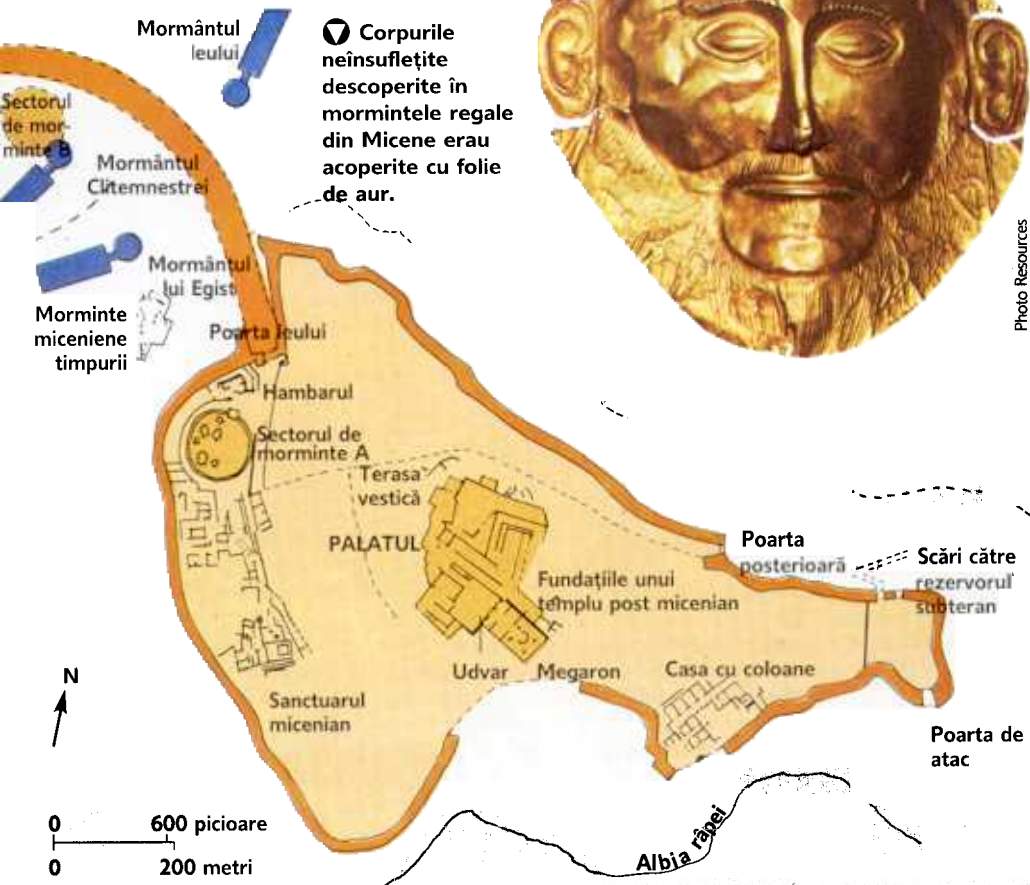
Orașul Micene a fost construit pe un amplasament defensiv, fiind înconjurat de ziduri.

Suveranii erau înmormântați cu măști mortuare ca aceasta, numită "Masca lui Agamemnon".

Corpurile neînsuflețite descoperite în mormintele regale din Micene erau acoperite cu folie de aur.

Photo Resources

DATE IMPORTANTE

aproximativ 1950 î.e.n. Construirea în Creta a orașelor și cetăților minoice. Sosirea aheilor în Grecia.

aproximativ 1750 î.e.n. Orașele și palatele cretane sunt distruse probabil de cutremur, dar sunt reconstruite imediat.

aproximativ 1600 î.e.n. Apogeul Cretei minoice, Grecia miceniană făurește o cultură valoroasă influențată de cea minoică.

aproximativ 1450-1375 î.e.n. Palatele și orașele minoice sunt din nou distruse, probabil din cauza erupției vulcanice. Faza finală a civilizației minosiene, probabil sub dominație miceniană.

aproximativ 1250-1200 î.e.n. Perioada probabilă a războiului troian între grecii micenieni și troieni.